

## NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3.

Fylke: Troms

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Sørreisa.

Emne: Brynet.

Bygdelag: Sørreisa.

Oppskr. av: Johs. Høihilder.

Gard: Sørstraum.

(adresse): Sørreisa.

G.nr. 26. Br.nr. 26.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

## SVAR

Svar gitt på grunnlag av min 86. år gamle svigerfar, Henrik Eriksens opplysninger :

Brynet har vært brukt i Sørreisa så lenge ljå har vært brukt i bygda.

I eldre tid lagde folk sjølv sine bryner av stein dei fann i bygda. Seinare kom det bryner frå visse strøk av Finnmark, t.d. frå Båtsfjord.

Grovere bryner blei brukt til ljå, mens finare bryner ("Hein") blei brukt til kniver, øks o.likn. etter at dei først var slipt på slipstein.

Før vart det alltid brukt naturstein.

Slipstein har alltid vært brukt. Det er og har vore vanleg skikk å slipe ø ljåen etter kvar økt.

Ljåen surres fast til orvet og ljåen slipes med egga mot en.

Når en kvesser ljåen med brynet, kaller ein det å "bryne" - eller "kvæte" ljåen. Ein sett då orvet mot marka og støtter ljåen med venstre armen mens en "kvæter" ljåen.

Brynekoppen kalles "Brynestokk" og er lagd ved å hole ut ein høveløg stokk, med jarnband øverst. I dette bandet er det sett ein krok som ein hefter fast i beltet når ein slår. Den henger gjerne på "baken".

Andreblad.

Ein har alltid vatn på brynet, helst slik at brynet står i vatnet t.eks. i brynestokken.

Harde bryner blei gjerne lagt i varm aske - helst i smiavl. De blei da "blautere".

Det hjalp også å la brynet ligge i vatn.

-----

Sørreisa, den 10. april 1947.

*Johs. Høihilder*  
Johs. Høihilder.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING 451  
adr. NORSK FOLKEMUSEUM  
BYGDØY